

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:

Maks 5000 tegn inkludert mellomrom. Legg ved portrettfoto.

DEBATT:

Innlegg: 3000 tegn inkludert mellomrom. Replik/kortinnlegg: 1000 – 2000 tegn.

E-post: debatt@klassekampen.no
Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innlegg.

Carline Tromp
carlinet@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør (fung)

Sabine Synnes
sabines@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Hedda Lingaas Fossum
heddaf@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Klassekampen honorerer normalt ikke innsendt stoff. Innsenderens e-postadresse blir trykt med mindre innsenderen reserverer seg mot dette.

Det er vel ikke ørene som lyver?

NAV-SKANDALEN
Erling Torkildsen

I Klassekampen 15. august mener Heidi Nordby Lunde jeg refererte (12. august) det hun sa i Politisk kvarter 5. august feil.

Jeg skrev at hun mente «aktivitetsplikten» gir norske politikere det handlingsrommet de trenger for å hindre såkalt trygdeeksport.

Den greieste måten for Klassekampens lesere å finne ut av det, er å høre selv. Det ligger på NRKs nettsider, nærmere bestemt under Politisk kvarters sendinger.

Da vil de også høre at programlederen, Bjørn Myklebust, tolket henne på samme måte som jeg. (Lunde begynner å snakke rundt sju og et halvt minutt ut i sendinga.)

Erling Torkildsen,
Oslo
ertorkil@online.no

Språket

DIKT
Torgeir Rebolledo Pedersen

Språket spiser
forskjellene
mellom politikkerne

Fremsparti?
Beidparti?
Sentparti?
Øyre?

Nåeresånnat
Vitaredæffra!

Torgeir Rebolledo Pedersen,
forfatter og arkitekt
rebop@online.no

Med finansverdenens brutale spilleregler vektlegges korts

En bærekraftig

KRONIKK
Eli Moen

FNs bærekraftsmål Agenda 2030 skal gjøre verden bedre for alle. Også for multinasjonale selskaper. Alt og alle som vil være noe, har gått inn for bærekraftsmålene. For administrerende direktør for Schneider Electric Norge, Karoline Nystrom, er det, ifølge et intervju på nettstedet Karriere360.no 5. juli, *supergøy* å drive endring som bidrar til det grønne skiftet som kan bidra til å løse verdens problem.

Løsningen innebærer blant annet å legge ned en bedrift og sende 85 ansatte ut i arbeidsledighet. Ikke fordi bedriften går dårlig, tvert om. Bedriften Elko, som produserer elektromateriell, er et usedvanlig profitabelt foretak. I 2018 hadde de en omsetning på 726 millioner og et resultat før skatt på nær 242 millioner, et resultat vurdert av Proff til å være meget bra med en estimert lønnsomhet på 45,4 prosent.

Elko AS tilhører det multinasjonale selskapet Schneider Electric, et Frankrike-basert selskap med en aggressiv oppkjøpspolitikk, som har 191 fabrikker verden over og 135.000 ansatte. Bærekraft skal sikre selskapet fortsatt ekspansjon ved å tilby smarte løsninger for blant annet strømforsyning og energiefektivisering. Forretningsmodellen er lansert som en *handlingsplan for en bærekraftig framtid for vår planet*, en framtid basert på nye smarte produkter.

Innen konsernet hadde norske Elko kommet langt i utviklingen av smarte produkter, i samarbeid med

andre norske bedrifter. I 2017 ble Elkos prosjekt Smart House godkjent av Norges forskningsråd innenfor Skattefunn-ordningen. I den sammenheng framhevet den daværende lokale ledelsen at de lå foran morselskapet i smartteknologi. Men dette prosjektet skulle ikke Elko få lov å fortsette med. I 2019 ble prosjektet stoppet av «konsernmessige årsaker».

Schneider, med sin handlingsplan for en bærekraftig framtid, vil i stedet sentralisere produksjonen av Elko-produkter i Tyskland. Dette til tross for at Elko er det mest automatiserte produksjons-

stedet og har den grønneste strømfor- syningen innen hele konsernet. Til tross for at Elko og Norge ligger i front internasjonalt når det gjelder mulighetene for smarte energiløsninger; i verdensklasse innen digitalisering og automasjon; på topp i Europa i IKT-utdanning av ansatte – i et land der behovet for smart energistyring er størst. Elko

skal likevel legges ned for å skape mer bærekraftig produksjon og produkter i Tyskland.

Hva som er bærekraftig ved å legge ned en tipp topp teknologisk og gjennomgrønn produksjonsbedrift, er vanskelig å se. Tvert om er det lite bærekraftig å sende mennesker ut i arbeidsledighet. Det er en politikk langt fra FN's åttende bærekraftsmål om å fremme full sysselsetting og anstendig arbeid for alle ved siden av varig, inkluderende og bærekraftig utvikling.

Å flytte produksjonen over til Tyskland, som sliter med grønn energiforsyning, er heller ikke bærekraftig. Ei heller å transportere elektromateriell fra Europa på lastebil til Norge. Det vil bety tre ganger så mye transport

som det å importere råvarene til Norge, igjen i strid med bærekraftsmålene om at hvert land i størst mulig grad skal basere seg på egne ressurser og produksjon.

Nedlegging av datterselskaper er en velkjent strategi for multinasjonale selskaper. En rekke studier har vist at slike selskaper ikke er i stand til å utvikle datterselskapene videre – til tap for alle parter. Læring mellom ulike datterselskaper ville kunne bidra til det motsatte. Slik sett kunne Elko som benchmark være av stor nytte for Schneider. Elko er på topp i konsernet når det gjelder effektiv produksjon i form av volum og inntjening per ansatt.

I stedet innretter de seg etter finansverdenens spilleregler nummer én: å øke lønnsomheten. En unik studie av Peter Hull Kristensen og Jonathan Zeitlin fra 2005, «Local Players in Global Games», beskriver hvordan samvirke mellom hovedkontor og finansmarkedene, har fremmet en viss type ledere. Ledere med armlengdes ledelsesstil, med liten erfaring og kunnskap om konsernets ulike bedrifter, men med visjoner om kort og rask inntjening. Ikke bare for selskapet, men også for egen karriere og fortjeneste.

Dette spillet har ført til at ledere har spesialisert seg på å sende de riktige signalene til finansmarkedene – utset-

Alle nordmenn er fra bygda hvis du pirker under overflaten. Vi er bønder, husmenn og lausunger hele gjengen.

Skihistoriker Thor Gotaas i Dagbladet

Det er som om pandemien bedriver en geriljakrig mot samfunnet vårt, og det har vendt oss mot hverandre. [...] Snikangrepene kommer uventet

og overraskende på oss. Det er naboen som ligger i bakhold foran hyllene med tacoskjell på Rema. *Hold avstand, Terje.*

Maria Can i Nidaros

Flere studier viser at inntil halvparten av oss norske boligkjøpere mener de kjøper en bolig som er klart overpriset. Da er altså tanken at det går bra, fordi om noen år kan du selge

den for enda mer. Det er spekulasjon.

Hannah Gitmark i Nationen

Sannheten er at livet mitt [i Vesterålen] ikke er så mye forskjellig fra da jeg bodde i Oslo. Jeg har en god jobb hvor jeg kan vokse og utvikle meg. Jeg har et sosialt liv. Jeg drikker fin kaffe.

Vilde Odmundson i Nordlys

MER DEBATT NESTE SIDE >>

iktig profitt framfor industriell utvikling.

bløff

OM Å SPISE SINE BARN: Å kjøpe opp og legge ned datterselskaper, heller enn å utvikle dem, er en strategi for multinasjonale selskaper som Schneider Electric, skriver forfatteren. Her fra konsernets fabrikk i Le Vaudreuil i Frankrike.

FOTO: CHARLY TRIBALLEAU, AFP/NTB SCANPIX

ting, optimalisere, synergier – og nå sist bærekraft. Resultatet er et brutalt spill med krav om kortsiktige profitt der industriell virksomhet og utvikling er av sekundær betydning.

Det multinasjonale selskapet Kristensen og Zeitlin studerte, Siebe/Invensys, vokste gjennom oppkjøp og ble verdensledende innen automasjon og energistyring. Ledelsens manglende evne til å utvikle de ulike datterselskapene, førte suksessivt til fallende lønnsomhet og til slutt oppsplitting og salg. Den

lille resten som overlevde ble kjøpt opp av Schneider i 2014.

Hva bør gjøres? Bransjefolk mener Elko kunne hatt et betydelig utviklingspotensial og bli ledende innen smartelektro. Som en start kunne administrerende direktør for Schneider Electric Norge Karoline Nystrem skaffe seg større kunnskap om Elkos inntjeningssevne per ansatt. Det ville være til deres fordel å lære om norsk arbeidsorganisering med autonome ansatte. Det ville bidratt til å kutte unødige administrasjonskostnader, men samtidig gi høy produktivitet.

Videre kunne hun opplyse morselskapet om norsk teknologiledelse innen automasjon og datastyring helt siden 1970-tallet. At norske bedrifter også er på topp i Europa når det gjelder samarbeid med kunder om innovasjon, er i denne sammenheng også av betydning. Å misse på en bedrifts og et lands teknologiske og økonomiske fortrinn, er skivebom.

Eli Moen,

professor emerita, International Management, Handelshøyskolen BI
eli.moen@bi.no

UTFOR: Pausen fra det normale har vist hvordan ensomhet føles, skriver forfatteren. Her Grünerløkka skole i Oslo.

FOTO: TOM HENNING BRATLIE

Bønn om en helt alminnelig hverdag

SKOLE

Lydia Lye

Jeg visste først hva jeg hadde da jeg mistet det. Slik er det kanskje med så mye i livet. Det jeg mistet var hverdagen. Skolehverdagen. Koronatidens monotoni har gjort noe med meg. Den har fått meg til å fundere på hvem jeg er på en annen måte enn før. Den ikke-ønskede pausen, mellomrommet, har gjort at jeg er blitt bedre kjent med meg selv. Vakuumet og tomrommet har etterlatt meg i et indre landskap hvor jeg har følt meg rar, innadvendt, redd og ensom. Litt utenfor alt, på en måte.

Da jeg fikk beskjed om at skolen åpnet igjen, på pressekonferansen i mai, ble jeg umiddelbart glad.

Letting over at nå kommer hverdagen, slik jeg kjenner den, tilbake. Nå skal jeg omgås venner, medelever og lærere.

Men en kime av uro hadde begynt å spire. Tanken på å møte alle klassekameratene mine, gjorde meg redd. Jeg stilte meg flere spørsmål. Hvordan skal jeg hilse på de andre? Kommer de til å holde avstandsreglene? Hva om ingen gjør det og på den måten blir jeg sett på som en særing? Hva om jeg smitter akkurat den ene som ikke tåler covid-19?

Det fikk meg til å reflektere rundt hva denne tiden har igangsatt i mitt indre. Jeg har følt meg sosialt inkompetent, redd, bekymret for fremtiden og generelt utilpass. Perioden har tydeliggjort mekanismer knyttet til det å føle seg utenfor og ensom. Jeg kan ane i glimt hvor vanskelig det er å tre inn igjen og finne sin plass. Hvor lett det er å forbli utenfor.

Samtidig har jeg fastholdt at jeg er privilegert, beskyttet, omgitt av velvilje på alle hold og at de aller fleste er det langt mer synd på enn meg. Men, hvorfor da så sårbar?

Jeg vet jeg ikke er alene om følelsen. Kanskje er det en

der ute som føler seg litt mindre alene i disse ordene. Nå behøver vi skolen igjen. Jeg har en bønn om en helt alminnelig hverdag. Vær så snill, alle

sammen, bidra til at skolene ikke må stenge på nytt. La oss alle gjøre hva vi kan for at samfunnet i størst mulig grad holdes åpent.

Nå trenger vi dager med rutiner og planer, dager med større mening og innhold, en timeplan, rom hvor vi kan vokse og utvikle oss. Sammen. Nå skjelver jeg i møte med morgendagen. Så vet jeg at angstspiren i mitt indre langsomt vil visne og forsvinne bare jeg kommer ut og frem igjen.

Lydia Lye,

elev på Oslo Katedralskole
lydialye@ymail.com